

Аналіз вітчизняного фармацевтичного ринку лікарських засобів, що застосовуються для лікування сечокам'яної хвороби

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Ключові слова: маркетинг, асортимент, сечокам'яна хвороба.

Нині немає «золотого» стандарту у вирішенні проблеми сечокам'яної хвороби, тому пошук нових та удосконалення відомих методів лікування залишається актуальним. З метою вивчення асортименту лікарських засобів, які призначають для лікування сечокам'яної хвороби, і визначення наявності на фармацевтичному ринку вітчизняних ліків здійснили аналіз згідно з Державним реєстром лікарських засобів України та класифікаційною системою АТС. Препарати проаналізували за трьома групами АТС: препарати, що пригнічують утворення сечової кислоти; інші засоби, котрі застосовуються в урології; засоби, що застосовуються для розчинення сечових конкрементів. Виявили, що фармацевтичний ринок препаратів, які застосовуються у комплексному лікуванні пацієнтів із сечокам'яною хворобою, формують в основному іноземні виробники. Це свідчить про доцільність розширення номенклатури препаратів вітчизняного виробництва і лікарських форм, що застосовуються для лікування сечокам'яної хвороби.

Анализ отечественного фармацевтического рынка лекарственных средств, применяемых для лечения мочекаменной болезни

В. Л. Шевина, Н. В. Хохленкова, Т. Г. Ярных

Сегодня нет «золотого» стандарта в решении проблемы мочекаменной болезни, потому поиск новых и усовершенствование известных методов лечения остается актуальным. С целью изучения ассортимента лекарственных средств, которые назначают для лечения мочекаменной болезни, и установления наличия на фармацевтическом рынке отечественных лекарств провели анализ в соответствии с Государственным реестром лекарственных средств и классификационной системой АТС. Препараты проанализированы по трем группам АТС: препараты, подавляющие образование мочевой кислоты; другие средства, применяемые в урологии; средства, применяемые для растворения мочевых конкрементов. Установлено, что фармацевтический рынок препаратов, применяемых в комплексном лечении пациентов с мочекаменной болезнью, формируют в основном иностранные производители. Это свидетельствует о целесообразности расширения номенклатуры препаратов отечественного производства и лекарственных форм, применяемых для лечения мочекаменной болезни.

Ключевые слова: маркетинг, ассортимент, мочекаменная болезнь.

Актуальные вопросы фармацевтической и медицинской науки и практики. – 2014. – № 3 (16). – С. 88–91

Analysis of domestic pharmaceutical market of drugs for the treatment of urolithiasis

V. L. Shevina, N. V. Khokhlenkova, T. G. Yarnykh

Aim. The results on research of the range of drugs used for urolithiasis treatment and licensed in Ukraine are presented in the article.

Methods and results. The drugs have been analyzed by three ATC groups: drugs, which inhibit the synthesis of uric acid; other products used in urology; drugs used for dissolving urinary calculus. It has been detected that pharmaceutical market of drugs, which are used in complex treatment of patients with urolithiasis is formed mainly by foreign manufacturers.

Conclusion. Feasibility of nomenclature extension with domestic drugs and their dosage forms, which are used for urolithiasis treatment, has been determined in the article.

Key words: Pharmaceutical Preparations, Marketing, Product Range, Urolithiasis.

Current issues in pharmacy and medicine: science and practice 2014; № 3 (16): 88–91

Останнім часом усе більшої актуальності набувають питання діагностики та лікування захворювань нирок. Це пов'язано зі збільшенням частоти їх виникнення, тяжкістю перебігу, високою летальністю і несприятливими наслідками. Так, за даними фахової літератури, кількість хворих із нирковою недостатністю у країнах Європи, США та Японії коливається від 157 до 443 на 1 млн населення. Поширеність цієї патології в нашій країні становить 212 на 1 млн населення серед хворих віком понад 15 років [1].

Сечокам'яна хвороба (СКХ) – найбільш поширене урологічне захворювання, що характеризується частим

раннім рецидивуванням. Хворі на СКХ становлять 30–45% усіх урологічних пацієнтів. В Україні та у країнах СНД існує тенденція до збільшення кількості хворих на СКХ. За останні 10 років показник поширеності у країні підвищився від 200 до 300 на 100 000 населення, в 1,4 раза збільшився рівень смертності. В Європі СКХ діагностують у 2% населення, фіксують тенденцію до підвищення її частоти. Розв'язання цієї проблеми набуває соціального характеру. Гостро постало питання щодо профілактики, раннього виявлення і своєчасного лікування нефролітіазу, станів і захворювань, які призводять до розвитку СКХ, а також підвищення ефективності протирецидивного лікування.

Таблиця 1

Перелік лікарських засобів для лікування СКХ, які зареєстровані в Україні*

Код АТС	Назва препарату	Країна виробник	Форма випуску
M04AA01	Алопуринол	ПАТ НВЦ «Борщагівський ХФЗ», м. Київ, Україна	Таблетки
G04BX	Уролесан®	АТ «Галичфарм», м. Львів, Україна	Краплі in bulk
G04BX	Уролесан®	АТ «Галичфарм», м. Львів, Україна	Сироп in bulk
G04BX	Канефрон®	Біонорика СЕ, Німеччина	Краплі
G04BX50	Канефрон®	Біонорика СЕ, Німеччина	Таблетки
G04B X	Уролесан®	ВАТ «Київмедпрепарат», м. Київ, Україна	Капсули
G04BX	Байтач	Данафа Фармасьютікал Джоінт Сток Компані, В'єтнам	Таблетки
G04BC	Цитал	Індоко Ремедіс Лімітед, Індія	Сироп
G04BC	Цитрокас	Лабораторія Касаско А.П.Т.Т., Аргентина	Порошок
M04AB01	Сантурил	ЛІПОМЕД АГ, Німеччина	Таблетки
G04BC	Ураліт-у®	МАДАУС ГмБХ, Німеччина	Гранули
M04AA01	Алопуринол-лугал	ПАТ «Луганський хіміко-фармацевтичний завод», м. Луганськ, Україна	Таблетки
M04AA01	Алопуринол сандоз	Салютас Фарма ГмБХ, Індія	Таблетки
G04BX	Нефрофіт	ТОВ «Науково-виробнича фармацевтична компанія «Ейм», м. Харків, Україна	Збір
G04BX50	Тринефрон-здоров'я	ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», м. Харків, Україна	Капсули
G04BX50	Тринефрон-здоров'я	ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», м. Харків, Україна	Краплі
G04BC	Фітоліт	ТОВ «Фармацевтична компанія «Здоров'я», м. Харків, Україна	Таблетки/ капсули
G04BC	Цистон®	Хімалая Драг Компані, Індія	Таблетки
G04BC	Уронефрон	ПАТ «Фармак»	Краплі
G04BC	Уронефрон	ПАТ «Фармак»	Сироп
G04BC	Уронефрон	ПАТ «Фармак»	Гель

Примітка: * – станом на 18.06.2014 р.

Сечокам'яна хвороба – це хвороба обміну речовин, що викликана різними ендогенними і (або) екзогенними причинами, нерідко має спадковий характер і визначається наявністю каменю в сечовивідній системі. СКХ має характерні симптоми, які зумовлені передусім порушенням уродинаміки, зміною функції нирки, що супроводжується запальним процесом у сечових шляхах [2].

Нині немає «золотого» стандарту у вирішенні проблеми сечокам'яної хвороби, тому пошук нових та удосконалення відомих методів лікування залишається актуальним. У комплексі лікування пацієнтів із СКХ після видалення конкременту різними методами використовуються медикаментозні, антибактеріальні методи, фітотерапія, дієтичні обмеження, мінеральні води. Поряд із використанням синтетичних препаратів доцільне застосування рослинних засобів, що мають сечогінний, спазмолітичний, бактеріостатичний і багато інших ефектів. Надзвичайно цінною особливістю рослинних препаратів є їхня здатність посилювати виведення сечовини та інших азотистих продуктів обміну речовин, що особливо важливо у випадках вираженої ниркової недостатності різної етіології. Однак слід відзначити, що арсенал рослинних лікарських засобів, котрі застосовуються для лікування патології нирок з явищами азотемії, доволі обмежений [3].

Мета роботи

Вивчити асортимент лікарських засобів для лікування СКХ, що представлені на вітчизняному фармацевтичному ринку різними країнами, а також визначити наявність на ринку українських ліків.

Матеріали і методи дослідження

Аналіз асортименту препаратів здійснили згідно з Державним реєстром лікарських засобів України та класифікаційною системою АТС. Об'єкти дослідження – лікарські засоби, які використовуються для лікування СКХ. Використовували метод аналізу вторинної маркетингової інформації. Як інформаційне джерело використовували <http://mozdocs.kiev.ua/>. Роботу виконали з використанням статистичного, логічного і графічного методів.

Результати та їх обговорення

Препарати проаналізували за трьома групами АТС: препарати, що пригнічують утворення сечової кислоти; інші засоби, що застосовуються в урології; засоби, котрі застосовуються для розчинення сечових конкрементів [4,5]. Наше дослідження показало: станом на червень 2014 р. в Україні зареєстрований 21 препарат. Засоби діуретичної та гіпоазотемічної дії, які є на фармацевтичному ринку України, наведені в таблиці 1.

Поділ іноземних і вітчизняних виробників груп препаратів наведений на рис. 1.

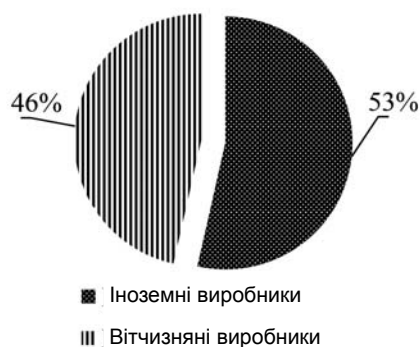

Рис. 1. Співвідношення препаратів вітчизняного та іноземного виробництва, що призначають для лікування СКХ.

Встановили, що на фармацевтичному ринку наявна майже однакова кількість препаратів вітчизняного й іноземного виробництва: 7 і 8 виробників відповідно.

Наступний етап дослідження передбачав виявлення співвідношення лікарських препаратів за походженням біологічно активних речовин (рис. 2).

Рис. 2. Поділ препаратів, що використовуються для лікування СКХ, за походженням активних фармацевтичних інгредієнтів.

Аналізуючи дані, які наведені на рис. 2, можна відзначити, що виробником запропоновані лікарські засоби переважно природного походження (66,66%). Як активно діючі інгредієнти синтетичного походження застосовуються алопуринол, а також калію та натрію цитрат.

Для детальнішого вивчення цього сегмента препарати аналізували за формою випуску (рис. 3).

На фармацевтичному ринку країни наявні лікарські форми у вигляді таблеток (32%), капсул (11%), сиропів (16%), крапель (17%), гелів (6%), порошоків (6%), гранул (6%) і зборів (6%). Отже, найбільш поширеною лікарською формою є таблетки. Перевагою засобів у формі таблеток є те, що компоненти хімічно не взаємодіють, а тому в таблетках можна поєднати лікарські речовини,

Рис. 3. Аналіз препаратів, що використовуються для лікування СКХ, за лікарськими формами.

несумісні за фізико-хімічними властивостями. Наслідком цього є більша стабільність готового продукту.

Варто відзначити, що дотепер на фармацевтичному ринку України основний асортимент лікарських засобів у формі таблеток формують препарати іноземного виробництва. Частка зареєстрованих лікарських засобів у формі таблеток українського виробництва становить 33,33%, а імпортих – 66,66%. Лише один вітчизняний виробник, що представлений на ринку, випускає таблетки з рослинної сировини: споришу звичайного екстракту сухого, звіробою екстракту сухого, хвоща польового екстракту сухого, авісану.

Висновки

Здійснили дослідження ринку лікарських засобів для лікування СКХ, що дозволені до застосування в Україні. Встановили: на фармацевтичному ринку України зареєстровано 21 торгову назву препаратів, які використовуються для лікування СКХ. Препарати проаналізували залежно від походження та вмісту діючих компонентів, форми випуску, виду лікарської форми.

Незважаючи на різноманітність на фармацевтичному ринку України лікарських засобів вітчизняного та іноземного виробництва, котрі використовуються для лікування СКХ, асортимент вітчизняних лікарських засобів рослинного походження є недостатнім.

На основі маркетингового аналізу встановили: серед засобів для лікування СКХ частка рослинних лікарських засобів у формі таблеток (попри значну загальну кількість засобів рослинного походження) незначна (1 виробник). Доведено доцільність досліджень із розробки вітчизняних препаратів рослинного походження для лікування СКХ у формі таблеток.

Список літератури

1. Мнушко З.М. Алгоритм дослідження фармацевтичного ринку країни експорту / Мнушко З.М., Карам Ахмед. // Ліки України. – 2010. – №2. – С. 72–75.
2. Мочекаменная болезнь. Актуальные вопросы диагностики и лечения / Ю.Г. Аляев, Л.М. Рапопорт, В.И. Руденко, Н.А. Григорьев // Врачебное сословие. – 2004. – №4. – С. 4–9.
3. Шибаева А. Helicopter View: Аптечный рынок Украины в 2011 г. / А. Шибаева // Аптека. – 2012. – № 824(3).
4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua>.
5. Державний формуляр лікарських засобів. Випуск шостий. – К., 2014.
6. Jody A. Greater Diabetes Severity Raises Kidney Stone Risk / Jody A. // Renal & Urology News [Електронний ресурс]. – 2013. – 10 April. – Режим доступу: <http://www.renalandurologynews.com/greater-diabetes-severity-raises-kidney-stone-risk/article/288296>.

References

1. Mnushko, Z. M., & Karam Akhmed (2010). Algoritm issledovaniya farmatsevticheskogo rynku strany eksporta [Algorithm of Pharmaceutical Market Research of Country of Export] *Liky Ukrainy*, 2, S. 72–75. [in Ukrainian].
2. Alyaev, Yu. G., Rapoport, L. M., Rudenko, V. I., Grigor'ev, N. A. (2004) Mochekamennaya bolezn. Aktual'nye voprosy diagnostiki i lecheniya [Urolithiasis. Topical issues of diagnosis and treatment]. *Vrachebnoe soslovie*, 4, S. 4–9. [in Russian].
3. Shibaeva, A. (2012) Helicopter View: Aptechnyj rynek Ukrainy v 2011 g. [Helicopter View Pharmacy market in Ukraine in 2011]. *Apteka*, 824(3), 21–23. [in Ukrainian].
4. Retrieved from <http://mozdocs.kiev.ua>.
5. (2014) Derzhavnyi formuliar likarskykh zasobiv. Kyiv. [in Ukrainian].
6. Jody, A. Greater Diabetes Severity Raises Kidney Stone Risk (2013) *Renal & Urology News* Retrieved from <http://www.renalandurologynews.com/greater-diabetes-severity-raises-kidney-stone-risk/article/288296>.

Відомості про авторів:

Шевіна В.Л., здобувач каф. технології ліків, Національний фармацевтичний університет.

Хохленкова Н.В., д. фарм. н., доцент каф. технології ліків, Національний фармацевтичний університет,

E-mail: hoh.nat@rambler.ru.

Ярних Т. Г., д. фарм. н., професор, зав. каф. технології ліків, Національний фармацевтичний університет.

Надійшла в редакцію 26.08.2014 р.